

**ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇН
ШЛЯХОМ УДОСКОНАЛЕННЯ ТОВАРНОЇ СТРУКТУРИ
ЕКСПОРТУ (НА ПРИКЛАДІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЧОРНОМОРСЬКОГО
ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА)**

I. В. Тараненко, к. е. н., доцент, Дніпропетровський університет

імені Альфреда Нобеля,

ivtar@ukr.net

Методологія дослідження. Використано методи дослідження: системний – при виявленні ролі експорту в системі чинників конкурентоспроможності країн; гіпотетичний – при обґрунтуванні припущення щодо впливу структури експорту на національну конкурентоспроможність; порівняльного аналізу – при співставленні структури експорту країн; статистичний – при розрахунку показників, які характеризують продуктивність експортного кошику; економетричного моделювання – при визначенні характеру залежності конкурентоспроможності від структури експорту.

Результати. На основі узагальнення основних положень концепції «керованого експортом економічного зростання» показано, що позитивний вплив експорту на динаміку і обсяги ВВП країн здійснюється переважно непрямым чином, через підвищення продуктивності виробництва. Виявлено, що в товарній структурі експорту країн Організації Чорноморського економічного співробітництва велика частка належить продукції з низькою доданою вартістю і сировинним товарам, що обумовлює нижчу продуктивність експортного кошику порівняно з США, країнами ЄС, Китаєм.

Виявлений вплив складності експортного кошику на продуктивність праці дозволив віднести структуру товарного експорту до визначальних факторів конкурентоспроможності.

На основі розрахунку індексу виявлених порівняльних переваг показано, що продуктивність експортного кошику може бути підвищена шляхом збільшення частки більш продуктивних товарів, перш за все – тих, за якими країна має конкурентну перевагу на світових або регіональних ринках.

Новизна. Виявлено лінійну залежність між продуктивністю праці, вираженою через ВВП на одного зайнятого, та продуктивністю експортної

корзини країн ОЧЕС за період 2004–2011 рр., що дозволило підтвердити висунуту автором гіпотезу «керованої експортом конкурентоспроможності».

Практична значущість. На основі розрахунку індексу виявлених порівняльних переваг надано рекомендації щодо удосконалення товарної структури експорту країн ОЧЕС шляхом збільшення питомої ваги товарів з більшою доданою вартістю.

Ключові слова: економічне зростання, експорт, експортний кошик, продуктивність праці, конкурентоспроможність, інновації.

Література

1. Balassa B. Exports and Economic Growth: Further Evidence / B. Balassa // Journal of Development Economics. – 1978. – №5. – P. 181–189.

2. Heller P. Exports and growth: an empirical reinvestigation / P. Heller, R. Porter // Journal of Development Economics. – 1978. – №5. – P. 191–193.

3. Dreger C. A further examination of the led-growth hypothesis / C. Dreger, D. Herzer // European University Viadrina Frankfurt, Department of Business Administration and Economics Discussion Paper No. 305. – August 2011. – P. 1–27.

4. Bahmani-Oskooee M. (2009) / M. Bahmani-Oskooee, C. Economidou // Export-led growth vs. growth-led exports: LDCs experience. Journal of Development Areas – 2009. – №42. – P. 179–209.

5. Santos P. Export-Led Growth in Europe: Where and What to Export? / P. Santos, A. Ribeiro, V. Carvalho // FEP Working Papers, University of Porto – 2013. – №479. – P. 1–30

6. The Global Competitiveness Report 2011–2012. World Economic Forum. – Geneva : World Economic Forum, 2012. – 544 p.

7. Hausmann R. What You Export Matters / R. Hausmann, J. Hwang, D. Rodrik / NBER Working Paper Series. Working Paper 11905 / NBER, December 2005. – P. 1–24.

8. Макогон Ю. В. Стратегічні інтереси України в ОЧЕС / Ю. В. Макогон // Стратегічні пріоритети. – 2008. – №4(9). – С. 193–200.

Makogon Y. *Strategichny interesy Ukrainy v OCHES* [Strategic interests of Ukraine in BSEC]. Y. Makogon // *Strategichny priorytety*. – 2008. – №4(9). – P. 193–200.

9. International Trade Center, UN COMTRADE. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://legacy.intracen.org/marketanalysis/TradeMap.aspx>

International Trade Center, UN COMTRADE. – [Elektronniy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://legacy.intracen.org/marketanalysis/TradeMap.aspx>

10 McCann F. Export Composition and Growth / F. McCann. – Dublin : University College Dublin, 2007. – 40 p.

11. Прогноз основных параметров развития стран СНГ в период до 2012 года. Отчет о научно-исследовательской работе по государственному контракту №0106-03-09 от 25.11.09. Руководитель темы О. А. Осипова. – М. : ООО «Центр развития», 2010. – 225 с.

Prognoz osnovnykh parametrov razvitiya stran SNG v period do 2012 goda. Otchet o nauchno-issledovatel'skoy rabote po gosudarstvennomu kontraktu №0106-03-09 ot 25.11.09. Rukovoditel temy O. A. Osipova [Forecast of the main parameters of the CIS countries in the period up to 2012. Report

on the research work on a government contract №0106-03-09 ot 25.11.09. Supervisor of scientific theme O. A. Osipova]. – M. : OOO «Tsentr razvitiya», 2010. – 225 p.

12. The Conference Board Total Economy Database 2013: [Электронный ресурс] / The Conference Board. – Режим доступа: <http://www.conference-board.org/data/economydatabase/>

The Conference Board Total Economy Database 2013: [Elektronniy resurs] / The Conference Board. – Rezhym dostupu: <http://www.conference-board.org/data/economydatabase/>